

Handläggare
Maria Borup
Telefon 08-508 27 353Till
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av plansamråd och ställnings- tagande inför granskning av förslag till detaljplan för kv Tippen mm i stadsdelarna Högdalen och Fagersjö i Stockholm (tekniska anläggningar för avfallshantering och återvinning)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet samt uppdrar åt kontoret att upprätta detaljplaneförslag för granskning enligt detta tjänsteutlåtande.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Anna Lina Axelsson

Tf Avdelningschef Enhetschef

Sammanfattning

Stockholms stad har tagit ett beslut om att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. Som en del i arbetet beslöt stadsbyggnadsnämnden den 23 mars 2017 att påbörja ett planarbete för en fortsatt utveckling av de avfalls- och återvinningsverksamheter som finns i kv Tippen i södra delen av Högdalens verksamhetsområde. Inom planområdet finns bl a Stockholm Vatten och Avfall AB:s återvinningscentraler, Suez återvinningsanläggning och Stockholm Exergis kraftvärmeverk. De föreslagna nya anläggningarna för avfallshantering är avgörande både för att nå Stockholms klimatmål 2030 och för målet om att staden ska samla in och omhänderta 70% av matavfallet.

I planarbetet har samordning och avvägningar mellan olika intressen varit vägledande då flera samhällsnyttiga verksamheter ska kunna verka och utvecklas inom en begränsad yta. De skapade Högdalstopparna har även geotekniska utmaningar som behöver hanteras. Högdalstopparna utgör ett viktigt natur- och rekreationsområde med en stor framtida potential och planarbetet har visat på svårigheter att kombinera naturvärden och den rekreativa potentialen med en utveckling av avfalls- och

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

återvinnsanläggningarna. I planarbetet har anpassning även skett till planeringen för en ny tunnelbana under verksamhetsområdet.

En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats då ett genomförande av planförslaget antas kunna medföra en betydande miljöpåverkan på dagvatten, naturmiljön i och runt Gökdalens våtmark, buller samt olycksrisker förknippade med en anläggning för flytande naturgas.

Planförslaget hanteras med utökat förfarande och samråd genomfördes under tiden 2017-09-19 – 2017-10-31. Under samrådet inkom 48 yttranden. Länsstyrelsen önskade se kompletteringar och förtydliganden avseende frågor som rör hälsa och risker avseende buller, allvarliga olyckor, översvämning, ras och skred. Även de geotekniska förutsättningarna i området samt påverkan på naturmiljön och djurlivet i våtmarken Gökdalen behöver klargöras ytterligare. Det bör även säkerställas att planen inte hindrar eller försvårar tunnelbaneutbyggnaden och att planerna för kv Tippen och tunnelbanan kan samverka med varandra. Under samrådet inkom synpunkter i likhet med länsstyrelsens även från övriga berörda remissinstanser.

Efter samrådet har en fördjupad riskutredning tagits fram i nära samarbete med Brandförsvaret och länsstyrelsen. Enligt utredningen kan planförslaget genomföras under förutsättning att detaljplanen förses med föreslagna riskreducerande åtgärder som regleras med planbestämmelser.

Den under samrådet föreslagna lösningen för hantering av tunnelbanan under kv Tippen har ändrats och nu föreslås istället två separata detaljplaner som höjdsätts i djupled. Tekniska svårigheter återstår att lösa.

Stadsbyggnadskontoret finner en intressekonflikt mellan översiktsplanen och den föreslagna utökningen av Suez fastighet eftersom mark som enligt översiktsplanen har potential att utvecklas för rekreation tas i anspråk. Mot bakgrund av att de avfalls- och återvinningsverksamheter som bedrivs är prioriterade och fyller viktiga samhällsfunktioner anser kontoret att en utökning av Suez fastighet är motiverad. Konsekvenserna behöver minimeras avseende spridningssambandet för eklevande arter. Vidare bör en funktionell och attraktiv plats skapas där de rekreativa värdena kan utvecklas.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och uppdrar åt kontoret att upprätta handlingar och genomföra granskning för detaljplanen i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

UTLÅTANDE

Syfte

Planförslagets syfte är att möjliggöra en fortsatt utveckling av de avfalls- och återvinningsverksamheter som finns i södra delen av Högdalens verksamhetsområde samt att två förbränningspannor och en ny sorteringsanläggning för avfall kan uppföras och därmed bidra till att uppnå stadens klimatmål 2030. Planförslaget syftar även till att reglera hantering av dagvatten och skyfall samt skyddsåtgärder för riskfylld verksamhet.

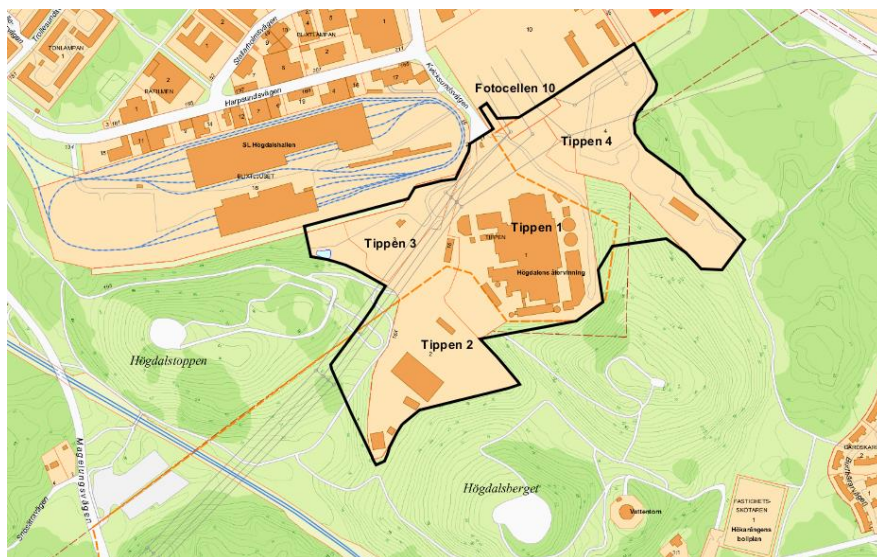
Bakgrund

Stockholms stad har tagit ett inriktningsbeslut om att öka stadens matavfallsinsamling till 70% år 2020. Med anledning av detta genomförde Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) år 2016 en lokaliseringsstudie för en anläggning för sortering och biologisk behandling av matavfall. Lokaliseringsstudien visade att den bästa placeringen var intill Högdalenverket som är stadens i dagsläget enda anläggning för avfallsförbränning.

Placeringen av anläggningen visade sig ligga rakt över den planerade tunnelbanan Farstagrenen, som innebär en utökad depåkapacitet med anslutningsspår i tunnel under planområdet från Farstagrenen till Högdalsdepån. Planarbetet sker därför i nära samarbete med Förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT) och planförslaget anpassas tekniskt till detaljplanen och järnvägsplanen för tunnelbanan.

Planområdets läge och omfattning

Planområdet uppgår till ca 18,5 ha och omfattas i huvudsak av kv Tippen som är beläget i den södra delen av Högdalens industriområde. Norr om planområdet ligger ett ställverk som ägs av Ellevio och i nordväst gränsar planområdet till Högdalens tunnelbanedepå. Våtmarken Gökdalen är belägen i nordost. Söder och väster om planområdet finns uppskattade promenadområden. Närmaste bostadsbebyggelse ligger på ett avstånd av 450 - 500 meter från de planerade anläggningarna.

Planområdet markerat.

Markägoförhållanden

Marken inom planområdet omfattar fastigheterna:

- Tippen 1, ägs av Stockholm Exergi AB.
- Tippen 2, ägs av Stockholms kommun, upplåten med tomträtt till Suez Recycling AB.
- Tippen 3, ägs av Stockholms kommun, i sin helhet upplåten med arrende till Stockholm Vatten och Avfall AB.
- Tippen 4, ägs av Stockholms kommun, delvis upplåten med arrende till Stockholm Vatten och Avfall AB respektive Gasnätet Stockholm AB.

I samrådsförslaget ingick även en mindre del av Fotocellen 10 som ägs av staden, upplåten med tomträtt till Ellevio samt del av traktfastigheterna Örby 4:1 och Gubbängen 1:1, båda ägda av Stockholms kommun.

Gällande detaljplan

Planområdet berör en större del av detaljplan Dp 2007 - 03732, som vann laga kraft den 23 oktober 2009. För planområdet anges markanvändningen värmeverk, återvinningscentral och tvätthall, ställverk och industrispår, gaslager, gastankstation. Del av marken regleras som park och natur. En mindre del av aktuellt planområde är idag inte planlagt.

Övrig planering i närområdet

Dp 2015-17873, som är en del i projektet Stockholms Ström, pågår ett planarbete för en ny stamnätsstation i Svenska kraftnäts regi söder om Magelungsvägen.

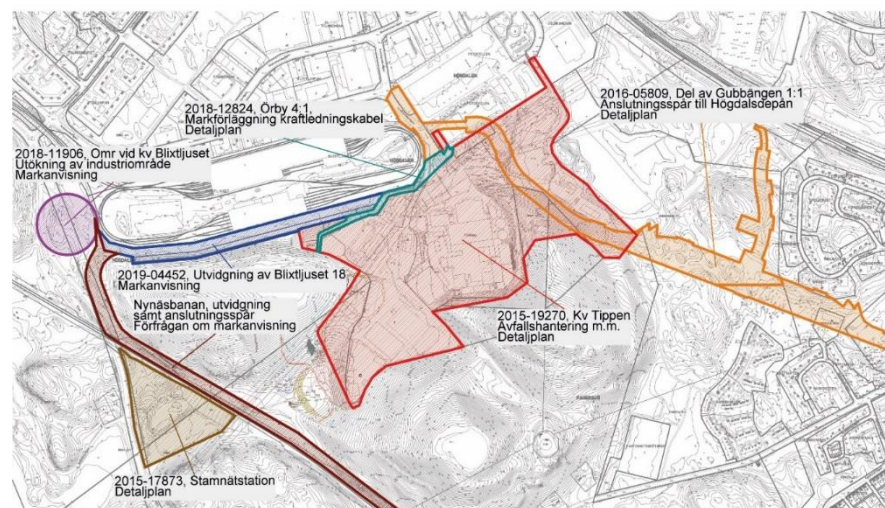
Dp 2016-05809, detaljplan och järnvägsplan för en utökad depåkapacitet med anslutningsspår i tunnel under planområdet fram till Högdalsdepån, den så kallade Farstagrenen.

Dp 2018-11906, öster om Högdalsdepån har Castellum en markanvisning för småindustri/verksamheter. Planarbete avses att påbörjas under hösten.

Dp 2018-12824, markförläggning av Svenska kraftnäts kraftledning. Tidigare del av detaljplan för kv Tippen.

Dp 2019-04452, Trafikförvaltningen, Region Stockholm, har behov av ytterligare spårkapacitet och önskar därför att utöka Högdalsdepån och fastigheten Blixtljuset 18 samt att utöka byggrätten. Ett beslut om markanvisning för ett industrispår togs i december 2018 och ett planarbete avses att påbörjas under hösten.

Trafikförvaltningen, Region Stockholm inkom i april 2018 till exploateringskontoret med en förfrågan om att på stadens mark få utvidga området längs Nynäsbanan samt anlägga ett stickspår fram till Högdalendepån. Förfrågan bereds av exploateringskontoret inför förslag på beslut i Exploateringsnämnden.

Kartbild som visar pågående planarbeten och markanspråk i närområdet.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

En utveckling av området med föreslagna anläggningar överensstämmer med riktlinjerna i översiktsplanen. Förslaget till en utökning av Suez fastighet strider mot översiktsplanen då ett markområde redovisat som naturmark tas i anspråk.

Riksintressen

Stamnätet med kraftledningar, kablar och transformatorstationer utgör riksintresse för energianläggningar. Stamnätet i Stockholmsregionen förvaltas av Svenska Kraftnät.

Markanvisningar

Exploateringsnämnden markanvisade området för matavfallsanläggningen till Stockholm Vatten och Avfall AB den 24 september 2015 och för ÅVC Trädgård den 12 december 2016. Den 9 mars 2017 markanvisades delar av planområdet till dåvarande Fortum (nuvarande Stockholm Exergi), för uppförande av panna 7, ackumulatortank och ringväg, samt Stockholm Vatten och Avfall för biokolsanläggning och till Suez Recycling AB för utökning av fastigheten.

Områden berörda av markanvisningar. Blåmarkerade områden har markanvisats till Stockholm Vatten och avfall AB. Brunmarkerade områden har markanvisats till Fortum Värme AB (nuvarande Stockholm Exergi). Grönmarkerat område har markanvisats till Suez Recycling AB. Gult område har föreslagits övergå från Stockholm Exergi AB till Ellevio AB.

Start av planarbetet

Stadsbyggnadsnämnden gav den 23 mars 2017 kontoret i uppdrag att påbörja planarbete för kv Tippen mm.

Kommunala beslut i övrigt

Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040

Stockholms stad tog 2016 ett beslut om att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. För att nå målet är fjärrvärmeproduktionen avgörande. Stockholm Exergi Värme har tagit beslut om att all

deras fjärrvärme ska komma från förnybara eller återvunna bränslen senast 2030. Ett annat mål i stadens klimatstrategi är att 70% av stadens matavfall ska samlas in för att användas till produktion av biogas.

Samrådsförslaget

Markanvändning

Samrådsförslaget möjliggör att de kommunaltekniska verksamheterna för avfallshantering och återvinning inom planområdet kan utvecklas. Byggrätter inom området anpassas och medger i huvudsak uppförande av en ny sorteringsanläggning, Högdalens Sorterings och Matavfallsanläggning (HSMA) i Stockholm Vatten och Avfalls regi samt en utbyggnad av Stockholms Exergis (tidigare Fortum Värme) kraftvärmeverk med två pannor, en ackumulatortank och ett parkeringsgarage.

För att en utbyggnad av panna 7 ska var möjlig överförs ca 2 000 kvm av återvinningsföretaget Suez Recycling AB:s fastighet till Stockholm Exergi. Som ersättning och för att kunna bedriva en mer rationell och säker verksamhet övergår ca 10 800 kvm parkmark till kvartersmark för utökning av Suez fastighet. En förutsättning för utbyggnaden inom planområdet är även att en av Svenska Kraftnäts luftburna kraftledningar markförläggs. En del av den nya sträckningen ingår i samrådsförslaget. Av plantekniska skäl ingår även en befintlig anläggning för flytande naturgas (LNG) tillhörande Gasnätet Stockholm i planområdet samt i den norra delen en mindre del av Ellevio AB:s ställverk.

Planområdet nås via Kvicksundsvägen och Selaövägen.

Transporterna i området utgörs i huvudsak av tunga transporter. En ny angöringsväg inom planområdet planeras runt kraftvärmeverket till den nya ackumulatortanken.

Området har en utpräglad industrikaraktär och är omgivet av kraftigt kuperad parkmark, de så kallade Högdalstopparna, ett landskap i huvudsak uppbyggt av rivningsmassor. Kraftvärmeverket dominerar platsen och dess höga skorsten är ett landmärke i söderort. Den nya bebyggelsen innebär ytterligare en förstärkning av platsens industriella karaktär. De tillkommande byggnads-volymererna är storskaliga och kommer delvis att synas på långt håll.

Illustration från samrådsförslaget med vy från nordväst som visar hur föreslagna nya byggnader (i vitt) förhåller sig till omgivningen (Liljewall arkitekter).

Samrådsförslagets konsekvenser

Miljökonsekvenser

Ett genomförande av planförslaget har i samråd med länsstyrelsen bedömts kunna medföra betydande negativ miljöpåverkan på dag- och ytvatten, naturmiljön, våtmarken Gökdammen, buller och olycksrisker. För klimatet bedöms förslaget ge positiva effekter. Övriga miljöaspekter som bedöms viktiga att belysa är markföroreningar, påverkan på landskapsbild, rekreativvärden, elektromagnetiska fält samt störningar som lukt, damm och skadedjur samt kumulativa och indirekta effekter. Inför samrådet upprättades en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Den sammanvägda bedömningen i MKB:n är att samrådsförslaget inte medför en betydande negativ miljöpåverkan förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas. För boende i de närmsta bostäderna bedöms planen få mycket små eller inga märkbara effekter.

En klimatsmart och tålig stad

Klimatpåverkan

Planförslaget bidrar till stora positiva konsekvenser för klimatpåverkan både kommunalt och regionalt genom att matavfallsinsamlingen kan intensifieras och bidra till ökade mängder producerad biogas och biogödsel. Planen ger möjlighet till en potentiell reduktion om 30 000 ton CO₂e (koldioxidekvivalent) årligen. Att sorteringsanläggningen dessutom skapar möjlighet för att sortera ut återvinningsmaterial (metall, tidningar, plastförpackningar, pappersförpackningar) ger också ett positivt bidrag till såväl resursutnyttjande som klimatpåverkan. De transporter som sker mellan sorteringsanläggningen och förbränningsanläggningen kan minimeras eftersom de ligger sida

vid sida. Planen bidrar även till att stadens mål för hållbar energianvändning och miljöanpassade transporter kan nås.

Dagvatten

Andelen hårdgjord och bebyggd yta kommer att öka vilket innebär en ökad mängd dagvatten att ta omhand. Åtgärder för att rena dagvattnet innan avledning till dagvattennätet, och för att inte försämra miljökvalitetsnormerna recipienterna Mälaren, Magelungen, Drevviken och till Gökdalens våtmark, föreslås i huvudsak ske genom anläggande av krossdiken och växtbäddar inom planområdet.

Naturmiljö

Delar av planområdet ligger inom Stockholms gröna infrastruktur och Hanvedenkilen som utgör en av Stockholmsregionens gröna kilar. Stockholms gröna infrastruktur består av ett sammanhängande nätverk av ekologiska funktioner såsom kärnområden, de viktigaste spridningszonerna och de områden som bedöms ha tillräckligt stora kvaliteter för att kunna hysa särskilt skyddsvärda arter för Stockholm. Den mark inom planområdet som tas i anspråk för verksamheternas utveckling har låga naturvärden och bedöms endast vara av kommunalt intresse. Den negativa påverkan bedöms därför som liten då det är ett i sammanhanget mindre område parkmark (ca 17 000 kvm) som övergår till kvartersmark. Den största konsekvensen bedöms vara för Gökdalens våtmark som har ett regionalt intresse. Med föreslagna dagvattenåtgärder bedöms konsekvenserna för Gökdalen, kopplat till förorenat dagvatten, vara oförändrade eller ha en liten negativ påverkan. Som kompensation för den ianspråktaga naturmarken och för att öka både de ekologiska och de rekreativa värdena vid Gökdalen diskuteras ett antal åtgärder, exempelvis tillförsel av friskt vatten, plantering av ekar m.m.

Buller

Närområdet är bullerutsatt av befintliga verksamheter och omfattande trafik på Örbyleden och Magelungsvägen där trafikflödena är relativt höga. Enligt nuvarande miljötillstånd kan verksamheternas bullernivåer överstiga gällande riktvärden (40 dB(A) för industribuller med 5dB(A). Bullermätningar i området samt en bullerkartläggning av Högdalenverket visar på att den ekvivalenta ljudnivån vid närmaste bostäder är 43 dB(A). Den planerade omlokaliseringen av ÅVC Trädgård närmare bostäder kan medföra ökad risk för bullerstörning vid närliggande bostäder under maximalt 10 dagar per år. Om verksamheternas buller räknas samman finns risk att det kumulativa för ljudnivån vid bostäder överskrids. Frågan kommer att studeras vidare i planarbetet.

Olycksrisk

Samrådsförslaget bedöms inte medföra några oacceptabla olycksrisker för människor (tredje man) eller miljö. De olycksrisker som har identifierats, exempelvis brand i de olika anläggningarna samt utsläpp av hett vatten, för ackumulatortanken och sorteringsanläggningen samt den risk som dessa anses utgöra för LNG-anläggningen, bedöms kunna hanteras genom utformning av anläggningar och byggnader. Konsekvenserna jämfört med nuläget bedöms vara oförändrade.

Sammantaget bedöms samrådsförslaget innebära små eller obefintliga konsekvenser för vattenkvaliteten i Gökdalens våtmark och recipienterna. Förslaget bedöms medföra små negativa konsekvenser för naturmiljön. I en jämförelse med nuläget bedöms förslaget inte leda till negativa konsekvenser för ljudnivån från industribuller vid de närmaste bostäderna.

God offentlig miljö

Rekreation

Rekreationsvärdena inom planområdet är idag låga och bedöms endast vara av lokalt intresse. Utvecklingen av verksamheterna kan dock innebära ett ökat buller och upplevelse av att verksamhetsområdet kommer närmare inpå rekreatiomsområdet. Rekreatiomsområdet kan idag upplevas som otryggt på grund av dåligt underhållna gång- och cykelstråk utan tydliga målpunkter. De negativa konsekvenserna av verksamheternas buller kan begränsas genom att bullerskydd sätts upp runt verksamheterna.

Exempel på utformning av skyddsplank runt Suez Recyclings fastighet.

För rekreationen bedöms förslaget få oförändrade till små negativa konsekvenser. Förhållandena kan förbättras med åtgärder som översyn av belysning inom planområdet, eller med förbättrad belysning och upprustning av gång- och cykelstråk i naturområdet.

Övriga konsekvenser

Näringsliv

Högdalens verksamhetsområde föreslås att utökas söderut i enlighet med översiktsplanen. Tillkommande verksamheter bidrar till att stärka näringslivet och bidrar med arbetstillfällen i södra Stockholm.

En socialt sammanhållen stad

Stockholms stads trygghetsmätning för Enskede-Årsta-Vantör visar att det i närområdet finns utmaningar i form av mörka miljöer och dålig belysning samt med den uppfattade risken att utsättas för brott. Här kan det arbete som berörda stadsdelsförvaltningar inlett bidra till områdets attraktivitet. En satsning på säkrare entréer och ökad tillgänglighet till gång- och cykelvägar med förbättrad belysning bidrar även till en upplevelse av ökad trygghet.

Högdalstopparna fungerar idag som ett rekreationsområde med kvaliteter som grön oas, naturlek, promenad, rofylldhet, bollspel, picknick, solbad, pulkaåkning, löpträning och som utsiktsplats. En utveckling av aktiviteter i området med Högdalstopparna som medför att fler människor vistas där leder till att förbättra förhållandena.

Genomförande

Ekonomi

Staden bekostar en del av den nödvändiga ledningsflytten av Stockholm Exergis fjärrvärmeledning (Farstaledningen) inom Tippen 4, vilket möjliggör Stockholm Vatten och Avfalls nya sorteringsanläggning. Stockholm Exergi och Stockholm Vatten och Avfall står för resterande del. Uppförande av HSMA-anläggningen, panna 7 samt ackumulatortanken innebär omfattande investeringar för verksamhetsutövarna.

Planprocess

Samråd

Planförslaget hanteras med utökat förfarande och samråd genomfördes under perioden 2017-09-19 – 2017-10-31. Under samrådet inkom 48 yttranden. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset samt i Högdalens Bibliotek. Ett samrådsmöte hölls 2017-09-27 i Skönstaholmsskolans matsal, där 10-talet personer närvarade.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Länsstyrelsen önskade se kompletteringar och förtydliganden om frågor som rör hälsa och risker avseende buller, allvarliga olyckor,

översvämning, ras och skred. Även de geotekniska förutsättningarna i området samt påverkan på naturmiljön och djurlivet i våtmarken Gökdalen behöver klargöras ytterligare. I annat fall kan länsstyrelsen komma att upphäva planen enligt 11 kap. PBL. Det bör även säkerställas att planen inte hindrar eller försvårar tunnelbaneutbyggnaden och att planerna för kv Tippen och tunnelbanan kan samverka med varandra. Även *Lantmäterimyndigheten* var tveksam till den föreslagna plantekniska lösningen i förhållande till detaljplanen för tunnelbanan. *Storstockholms brandförsvaret (SSBF)* delade inte fullt ut riskutredningens analyser och slutsatsen att planområdet kan byggas ut utan märkbart förhöjd olycksrisk mellan verksamheterna och LNG-anläggningen samt att det inte skulle behövas ytterligare skyddsåtgärder. De önskar en fördjupad studie av risker och förslag på skyddsåtgärder som sedan regleras med planbestämmelser. *Gasnätet Stockholm* menar att utbyggnaden av området och framtida säkerhetsavstånd inte får omöjliggöra en framtida utveckling inom deras fastighet. Enligt *Statens geotekniska institut SGI* måste planförslaget kompletteras med en geoteknisk utredning för de befintliga slänterna i Högdalstopparna då intrång planeras i dessa.

Stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta-Vantör och Farsta, trafikkontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt Naturskyddsföreningen beskriver närområdets natur- och rekreativa värden och önskar en fördjupad konsekvensbeskrivning av detta samt en beskrivning av konsekvenserna för Gökdalens våtmark för vilken särskild hänsyn bör tas. *Exploateringskontoret* framför att förslaget tydligare måste ta hänsyn till natur- och rekreationsvärden i det omgivande landskapet. De flesta *sakägare och övriga boende* önskar att trafiksituationen ses över, att grönområdets rekreativa och ekologiska värden tas till vara samt att detaljplanen inte ska leda till att närboende drabbas av lukt, buller, ökade dagvattenflöden eller skadedjur. Både *Stadsmuseet* och *Skönhetsrådet* tillstyrker förslaget med hänvisning till att området redan har en tydlig industrikaraktär.

Förändring av detaljplanen efter samråd

Med anledning av de synpunkter som framfördes under samrådet har riskfrågor, buller, gestaltning samt samordning med tunnelbaneplanen studerats vidare.

Risk för olyckor

En fördjupad riskutredning har tagits fram i nära samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, Stockholm Exergi, SVOA, Gasnätet Stockholm, Storstockholms brandförsvaret och länsstyrelsen. Riskutredningens slutsats är att planförslaget är genomförbart under

förutsättning att de föreslagna riskreducerande åtgärderna vidtas och regleras på plankartan.

Buller

Efter samrådet har SVOA meddelat att ÅVC Trädgård kommer att lämna området vilket innebär att bullersituationen förbättras.

Gestaltning

Ett gestaltungsprogram för byggnader och markbehandling håller på att tas fram. Byggnadsvolymer föreslås följa två riktlinjer; kulör och mönster.

Samordning mellan samrådsförslaget och detaljplan för tunnelbanan

Planarbetet för kv Tippen och planarbetet för utbyggnad av tunnelbanan bedrivs samtidigt. I det fortsatta planarbetet föreslås två separata detaljplaner som höjdsätts i djupled, en lösning som Boverket anser möjlig.

Fortsatt planarbete inför granskning

I det fortsatta planarbetet kommer ras- och skredrisk, dagvattenhantering, översvämningsrisker, påverkan på naturmiljö, påverkan på rekreation samt landskapsbild att studeras vidare.

Ras- och skredrisk

Högdalstopparna består av deponerade massor vars stabilitet inte är helt klarlagd. I dialog med Statens geotekniska institut har en geoteknisk utredning för att bedöma totalstabiliteten både inom planområdet och i de angränsande topparna genomförts. En inledande bedömning tyder på att rasrisken för topparna troligen är liten.

Dagvatten och översvämningsrisk

Hantering av dagvatten och dess påverkan på recipienterna och Gökdalens våtmark har visat sig vara en av de viktigaste frågorna att lösa i det fortsatta planarbetet. Utgångspunkten är att miljö kvalitetsnormen för recipienterna ska klaras samt att förutsättningarna för våtmarkens växt- och djurliv inte ska försämrats utan helst förbättras och att de åtgärder som tas fram regleras på plankartan. Högdalenverket ligger i en lågpunkt och räknas som samhällsviktig verksamhet där särskild hänsyn behöver tas. Till detaljplanen ska ett antal åtgärder tas fram vilka säkras med planbestämmelser för att förhindra vattenansamlingar som kan skada verksamheterna. I det fall vattenmassor avleds från planområdets sydvästra del ut mot naturområdet får vattenmassorna inte negativt påverka banvallen för Nynäsbanan eller den stamnätstation som planeras på södra sidan av Nynäsbanan.

Naturmiljö och rekreation

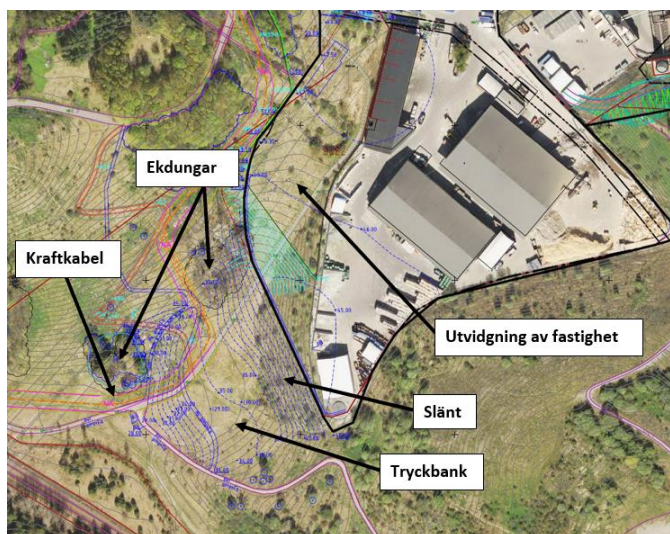
Naturvärden

Suez utökade fastighet strider mot översiktsplanen då utökningen föreslås ske på naturmark. En anpassad och väl utformad utökning på naturmarken kan, enligt kontorets bedömning, motiveras av att projektet i sin helhet bidrar till att uppnå målet med ett fossilbränslefritt Stockholm 2040

Dalgången vid Suez anläggning sett från söder, Högdalstopparnas enda öppna landskapsrum.

Efter samrådet har en stabilitetsutredning gjorts där behovet av åtgärder visat sig påverka marken utanför planområdet med avseende på risk för skred. Ett förslag med stabiliserande åtgärder i form av en slänt och en tryckbank har tagits fram av Suez recycling. Utökningen och tryckbanken innebär att det öppna landskapsrummet minskar betydligt i storlek och domineras av slänter. Kontoret anser därför att de omfattande markarbetena behöver anpassas.

Utökning av Suez fastighet med förslag på nya slänter samt tryckbank.

Vy från sydväst över befintlig dalgång nedanför Suez fastighet.

Vy från sydväst med den föreslagna tryckbanken nedanför Suez fastighet.

Hanvedenkilen är en viktig spridningszon för ekar och eklevande arter. Utökning av Suez fastighet påverkar troligen ekarna och spridningssambandet. I det fortsatta planarbetet är utgångspunkten därför att minimera och helst undvika påverkan på spridningssambandet. En naturvärdesinventering kommer att tas fram för berört område. En anpassning av markarbeten behöver även göras för att underlätta nedläggningen av Svenska kraftnäts kraftledningskabel våren 2020.

Rekreativa värden

Möjligheterna att utveckla Högdalstopparnas rekreativa värden bör tas till vara i det fortsatta planarbetet. Enskede-Årsta-Vantörs och Farsta stadsdelsförvaltningar har under 2018 inlett ett samarbete med berörda förvaltningar inom ramen för sitt utvecklingsarbete för de prioriterade stadsdelarna Högdalen och Rågsved. Platsen vid Suez lämpar sig för större evenemang och folksamlingar och

medborgarförslag med idéer till utveckling har lämnats in till förvaltningarna. Som en del i översiktsplanens målsättning ska även möjligheterna att ta sig ut i naturområdet, framför allt från norr, att studeras vidare.

Detaljplan för nedläggning av kraftledningskabel

En förutsättning för utbyggnaden inom planområdet är att en av Svenska Kraftnätets luftburna kraftledningar markförläggs. En del av den nya sträckningen ingick i samrådsförslaget men har av tidsskäl brutits ur projektet och hanterats i en egen detaljplan vilken antogs av stadsbyggnadsnämnden den 25 april 2019.

Tidplan

Granskning för ett omarbetat planförslag beräknas ske under december 2019. Antagande i stadsbyggnadsnämnden beräknas till april 2020.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

De nya anläggningarna för avfallshantering; HSMA, panna 7 och 8 samt ackumulatortanken är avgörande för att nå Stockholms klimatmål 2040, genom att de ökar tillgången till förnybar energi baserad på biobränslen. Även målet om att staden ska samla in och omhänderta 70 procent av matavfallet är beroende av dessa anläggningar. Anläggningarna överensstämmer med översiktsplanen och placeras på mark som inte innehåller stora natur- eller rekreationsvärden.

Mot bakgrund av att de avfalls- och återvinningsverksamheter som bedrivs är prioriterade och fyller viktiga samhällsfunktioner anser kontoret att en utökning av Suez fastighet är motiverad, trots att den innebär en intressekonflikt med översiktsplanen avseende natur- och rekreationsvärden. Vidare studier bör göras för att minimera konsekvenserna. Anpassning av fastigheten, tillkommande slänter och stabiliseringsåtgärder måste i större utsträckning ta hänsyn till spridningssambandet för eklevande arter genom att ekdungarna säkras. I samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar bör även en funktionell och attraktiv plats skapas där de rekreativa värdena kan utvecklas. En nedläggning av kraftledningskabeln ska också kunna genomföras.

En svårighet i sammanhanget är hur åtgärder på stadens mark ska finansieras. Staden och verksamhetsutövarna för i dagsläget diskussioner om hur kostnaderna ska fördelas.

Stadsbyggnadskontoret vill framhålla vikten av att se på Högdalstopparna ur ett helhetsperspektiv. Just nu pågår ett flertal planarbeten i området och ytterligare markanspråk finns. Den sammanlagda effekten av dessa kan medföra en försvagning av de ekologiska spridningssambanden. Enligt en utredning våren 2019, ”Stärkt grön infrastruktur i mellersta söderort” har spridningssambandet mellan Rågsveds friområde och Högdalstopparna försvagats och ekologiska förstärkningsåtgärder behövs.

I det fortsatta planarbetet kommer konsekvenserna för naturvärden, dagvatten- och skyfallshantering samt geotekniska förutsättningar att utredas vidare. Där ingår bland annat åtgärder för att säkra Gökdalens flora och fauna. Bedömningen är att åtgärder kan vidtas för att förhindra, mildra eller kompensera för de eventuellt negativa konsekvenser som planen medför. Tillgängligheten till området behöver öka.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och uppdrar åt kontoret att upprätta handlingar och genomföra granskning för detaljplanen i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

SLUT